

19. YÜZYIL METİNLERİNDE GENEL BİR TERCİH: “YAHUT”LU BAŞLIK KALIPLAŞMASI

Cem Şems TÜMER*

ÖZET

Metne uygun bir başlık koymak, her dönemde edebiyatta önemli bir mesele olarak karşımıza çıkmaktadır. Bazı dönemlerde, çeşitli sebeplerle yazarların eserlerine isim verirken ortak hareket ettikleri görülebiliyor. İşte edebiyatımızın hızla Batılılaştığı 19. yüzyılda; telif, tercüme, ilmi, edebî birçok eserde, “yahut” bağlacı kullanılarak kitaba isim vermede dikkat çekici bir yaygınlık görülmesi, bunun dönemin önemli bir tercihi ya da gizli bir modası olduğunu düşündürmektedir.

Anahtar Kelimeler: 19. Yüzyıl, kitap başlıkları, “yahut”, edebî alışkanlık

A COMMON PREFERENCE IN THE TEXTS OF THE 19TH CENTURY: THE TITLE CASTING WITH “YAHUT”

ABSTRACT

To determine a suitable title for a text poses an important matter in literature in every period. In some periods, it has been seen that the writers take common action for some reasons while giving names to their texts. In the 19th century, in which Turkish literature tended to westernize, “yahut” coordinator was used in translations, many scientific and literary works, which was quite common in giving title to the book. This suggests that the use of “yahut” is an important choice or a literary habit of the period.

Key words: 19th century, title of book, “yahut”, literary habit

I - Öğretim Kademelerinden Edebiyat Dünyasına Önemli Bir Mesele: Yazıya Başlık Bulmak

Hangi türde olursa olsun, bir metin oluşturmada en önemli meselelerden biri, metne uygun bir başlık bulabilmektir. Kısa olsun, kitap hacminde olsun bir metin ancak başlığıyla birlikte anlam bütünlüğü kazanabilir.

Genel anlamıyla *kompozisyon bilgisinin* ve *yazılı antlının* da bir meselesi olan *yazıya başlık bulmak*; ülkemizde ilkokuldan üniversiteye kadar öğretimin her kademesinde ve nihayet edebiyat metinlerinde bünyesinde çeşitli sıkıntıları, yanlışlıkları barındıran karmaşık bir görüntü arz eder.

İlkokullarda, öğrencinin yazıya alışması ve daha kolay yazı yazabilmesi için, metni bitirdikten sonra başlık bulmasının hoş görülmesi, sonraki yıllar için yanlış bir alışkanlığın doğmasına sebep olmaktadır. Öğrenciler ya bir başlık bulup uzun süre metnin içini doldurmaya çalışmakta, ya da konunun çağrıştırdığı her şeyi yazarak genel bir başlıkla yazısını tamamlayabilmektedir. Yani kendilerine özgü bir bakış açısıyla konuyu ele alabilme, bu doğrultuda sınırlandırabilme ve bunun çarpıcı ya da ilgi çekici bir ifadesi olan güzel bir başlıkla yazıyı tamamlayabilme kolay kolay mümkün olmamaktadır.

Kompozisyon kitaplarında “başlık” konusunda genellikle birbirine yakın şeyler söylenmektedir. Başlık o yazıda işlenecek fikrin izlerini taşır. Başlık konu demek değildir. Konu kelimesinin anlamı başlığa göre daha geniştir. İyi bir

* Yrd. Doç. Dr., Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü, cmstumer@mynet.com

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/1 Winter 2008*

başlık konuyu değil yazıdaki esas fikri kapsar, okuyanların esas fikre dikkatini çekmeye yarar. “Bir başlığın iyi olabilmesi için (1) yazının esas fikrini tesirli bir surette ifadesi, (2) uzun değil kısa, birkaç kelimedenden ibaret bulunması, (3) câzip ve mânâlı olması lâzımdır.”¹

Bu arada yazı türlerine göre başlığın da farklı kullanılabileceğini unutmamak gerekir. Bir edebî metinle sanat yazısının, bilimsel bir makale ya da kitapla bir gazete yazı başlığının eş değer tutulması doğru olmaz. Kaldı ki aynı tür içerisinde bile farklı yaklaşımlar olabilmektedir. Örneğin 1998 yılında günlük tirajı en çok bulunan ulusal gazetelerdeki köşe yazarlarının yazılarında Türkçe kullanımı ile ilgili durum tespitinin yapıldığı bir çalışma, bu tür yazıların başlığının %70 oranında konuyu, %30 oranında ana fikri yansıttığını ortaya koymuştur.² Bununla beraber geçmiş için, en azından konumuz olan 19. yüzyıl için geçerli olmasa da, bu gün için başlık konusunda bazı ortak noktalara da gidilebilir: “Bilimsel yazılar ve bu yazıların alt başlıkları dışındaki sanat yazılarında uzun başlıklardan mümkün olduğu kadar kaçınmak lâzımdır. Uzun başlıklar daha işin başında yazının etkisini azaltır. Roman, hikâye, şiir, tiyatro vb. itibari metinlerin başlıkları incelendiğinde hepsinin bir, iki, yahut en çok üç kelimedenden oluştuğu görülecektir.”³

II- Bir Metin Unsuru Olarak Roman Adları

Günümüz *metin bilgisine* doğru gelindiğinde ise, “başlık” meselesini “yazardan kaynaklanan metin dışı öğeler” içerisinde değerlendirmenin mümkün olduğu görülür.⁴ Bu açıdan bakıldığında başlık artık klasik kompozisyon bilgisinin dışında daha fonksiyonel bir anlam taşımaya başlamıştır. Başlığın okunacak metni diğerlerinden ayırt etmeyi sağlayan, okuyucunun bir kitabevinde diğerleri arasından bu kitaba yönelmesini sağlayan önemli bir işlevi vardır. Bir bakıma başlık gelecekte söylenecek (yani okuyucunun okuyacağı) metinle ilgili bilgilerin tümünü kapsayıcı bir ön söyleme biçimidir.

Roman başlıkları yalnızca sözdizimsel bir açıklama değildir. Dikkatli bir okur için kahraman, olay ya da anlatıda geçen bir durumla ilgili önemli ipuçları da verebilir. Başlıkta anlatıdaki kahraman ya da kahramanların toplumsal durumu, dinsel yanı, serveti, medeni durumu, kendisini belirten önemli bir fiziksel yanı, ruhsal yönü, ya da bir başka yanı belirtilebilir. Ya da olayla ilgili (eylemin değeri olumlu/olumsuz, başarılı/başarısız), sürekliliği ya da bitmişliği) olayın geçtiği yer, zaman ya da olgu ile ilgili olabilir. Bu bakımdan seçilecek başlık metinle ilgili olmalıdır, metindeki tüm yönleri ayrıntılı olarak ortaya koymadan içerikle ilgili önemli bir ipucu vermelidir.⁵

Ayrıca, roman adlarının hem eser okunmadan, hem de okuma anında hatta okunduktan sonra, ayrı ayrı işlevleri vardır. Okuma anında, okur romanın adını hep kafasında taşıyarak gerektiğinde bununla karşılaştırmalar yapar. Başlık, metni doğru anlamada katkı sağlar. Eser okunduktan sonra ise, okurlar söz konusu romanları bu ad ile kodlayıp belleklerinde saklarlar. Eserin dünyası, bu roman adının geçmesiyle okurun gözünde canlanır.⁶

Kullanılan sözcük ya da tümce bakımından da başlıklar arasında ayırt edici yönler bulunabilir. Dilimizde yayınlanmış, ya da başka ülkelerde yayınlanmış

¹ Fevziye Abdullah Tansel, *İyi ve Doğru Yazma Usulleri*, Ötüken Yayınevi, 3. bs., 1975, s. 7.

² Mehmet Kurudayıoğlu, *1998 Yılı İçinde Ulusal Gazetelerimizdeki Yazarların Köşe Yazılarında Türkçeyi Kullanma Becerileri Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Bilim Dalı, Çanakkale 2000, s. 25.

³ Şerif Aktaş-Osman Gündüz, *Yazılı ve Sözlü Anlatım Kompozisyon Sanatı*, Akçağ Yayınevi, 1. bs., Ankara 2001, s. 65.

⁴ Doğan Günay, *Metin Bilgisi*, Multilingual Yayınevi, İstanbul 2001, s. 44.

⁵ Günay, *age*, s. 47.

⁶ Fatih Tepebaşılı, *Edebiyat ve Roman*, Çizgi Kitabevi, Konya 2001, s. 48.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/1 Winter 2008*

anlatılarda değişik türde başlıkların kullanıldığını görebiliyoruz. Örneğin tek bir harf (Ferit Edgü, **O**, 1977; Georges Perec: **W**; Philippe Sollers: **H**), tek bir sözcük (Peyami Safa, **Canan**, 1925; Kerim Korcan, **Linç**, 1967; Yaşar Kemal, **Kimsecik**, 1980), bir formül ya da sayı (Firuzan **47’liler**, 1974; Peride Celal, **Üç Yirmi Dört Saat**, 1977; Güney Dal, **E5**, 1979), bir tümce (Oktay Akbal, **İnsan Bir Ormandır**, 1975, Hidayet Karakuş, **Yağmurlar Nereye Yağar?**, 1981) olabilir.

Genel olarak anlatılarda en sık kullanılan başlık türünün kahramanla ilgili olduğu söylenebilir. Her dönemde romana verilen ad, kahramanın adı olarak kullanılagelmiştir. Bu ad yalnızca kahraman adı (Güzide Sabri, **Necla**, 1941; Orhan Kemal, **Murtaza**, 1952; Orhan Hançerlioğlu, **Ali**, 1955; Kemal Bilbaşar, **Cemo**, 1966; Fatma İrfan Serhan, **Marziye**, 1979), kahraman olduğu var sayılan belirsiz bir kimlik (Peyami Safa, **Sözde Kızlar**, 1923; Yusuf Atılgan, **Aylak Adam**, 1959; Selçuk Baran, **Bir Solgun Adam**, 1975), kahramanı belirten bir yönle birlikte ad (Mahmut Yesari, **Pervin Abla**, 1927; Sabahattin ali, **Kuyucaklı Yusuf**, 1937; Yaşar Kemal, **İnce Memed**, 1955; Suat Derviş, **Fosforlu Cevriye**, 1968; Muzaffer İzgü, **İlyas Efendi**, 1971) ya da kahramanın ailesi (Ercüment Ekrem Talu, **Çömlekoğlu ve Ailesi**, 1945; Tarık Dursun K, **Rıza Bey Aile Evi**, 1957; Orhan Pamuk **Cevdet Bey ve Oğulları**, 1982) biçiminde olmuştur. Bu tür başlıklar okuyucu için önemli ipuçlarıdır denilebilir. Bununla birlikte toplumsal bir durumu, tarih, yer, zaman ya da başka yanları belirten başlıklar da vardır.

“Ancak özellikle yazınsal anlatılardaki her başlık, okuyucuya bu kadar yardımcı olmayabilir. Başlık, okunacak metinle ilgili önemli bir ipucu verebileceği gibi, bir bilmece ya da gizeme dayalı da olabilir. Örneğin Boris Vian’ın **Pekin’de Sonbahar** (L’Automne ‘a Pekin) olay ne Pekin’de geçer ne de sonbaharda. Ya da Claude Mauriac’ın **Markiz Saat Beşte Çıktı** (Marquise Sortit ‘a Cinq Heures) adlı romanında gerçek anlamda soylu bir kişinin, bir markizin öyküsü anlatılmaz. Aslında yazar bu sözcüklerle bir roman yazmak istemediği için böyle bir başlık vermiştir”.⁷

Bütün bunlardan sonra romanlarda başlığın sahip olduğu işlevleri şöyle sıralayabiliriz:

- 1- *Estetik ve Edebî İşlev*: Bunların birbirinden ayrı düşünülmemesi gereklidir. Estetik işlevden yazarın öteden beri sahip olduğu edebiyat anlayışı, edebî işlevden ise yazarın özellikle söz konusu romanına katmak istediği değer anlaşılmalıdır.
- 2- *Merak Uyandırma*: Roman okuru, öncelik vermese bile, diğerlerinin yanında biraz da katılma veya paylaşım sonucu doğan merak ile beslenir. Bu yüzden yazarlar merak unsuruna ayrıca özen gösterirler.
- 3- *Etkileme*: Dilin imkânlarından yararlanarak, çarpıcı adlar yardımıyla, geniş bir yelpazede yer alan okurların değişik beğenilerine hitap etmeye ve onları daha başlangıçta bir şekilde etkilemeye çabalanır.
- 4- *İmge Dünyasına Seslenme*: Edebiyat eseri, ancak okuyucusuna ulaşarak çıktığı yolculuğu tamamlar. Yalnızca yazarın imge dünyası değil, okurun imge dünyası da söz konusudur. Dolayısıyla başlık bütün okur kitlesine ve onların imge dünyasına hitap eder.
- 5- *Ekonomik Kaygılar*: Hiç kuşkusuz her yazar, eserlerinin geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmasını ister. Böyle bir amacın gerçekleşmesinde ilk adımlardan birini eserin adı oluşturur.⁸

⁷ Günay, *age*, s. 47-48.

⁸ Tepebaşılı, *age*, s. 48.

III- 19. Yüzyıla Ait Kitap İsimlerinde Önemli Bir Tercih

Günümüzde metinler için böyle bir anlamı ve fonksiyonu olan başlık konusu acaba edebiyatımızın Batılılaşmaya başladığı, yeni türlerin ve yeni bir okuyucu kitlesinin ortaya çıktığı 19. yüzyılda nasıl bir görünüm arz ediyordu?

Bu soruya cevap vermeden önce, yazım kurallarında devirlerin tercihlerinin belirleyici olduğunu gözden uzak tutmamak gerekir. Eskiden yazı *yazma sanatı* birbirinden anlam bakımından az çok farklı kelimelerle “*inşâ, kitâbet, tahrir*” gibi kavramlarla ifade edilirdi. Bunları öğreten kitaplara da *kompozisyon tekniği* karşılığı olarak “*usûl-i kitâbet, usûl-i inşâ, usûl-i tahrir*” adı verilirdi. O devre ait bu çeşit kitaplar gözden geçirilirse, bugün için tamamını kabul edemeyeceğimiz birtakım kuralların mevcut olduğu görülür. Dille beraber ifade tekniğinin de gelişmesi ve değişmesi son derece doğaldır. Bu tercihler devirlere göre değişebileceği gibi, aynı devir içerisinde şahsiyetlere göre de farklılıklar gösterebilir.

Ancak 19. yüzyılda, bariz bir şekilde, kitap başlıklarında “*yahut*” bağlacının tercih edildiği görülmektedir. Hatta bazı araştırmacılar tarafından Türk aydınının ve bütünüyle Türk toplumunun, sancıları bugüne kadar uzanacak bir biçimde, gelenekle modernlik, kendisi kalmakla Batılılaşma tercihleri arasında bocaladığı bir zaman dilimi olan 19 yüzyıl *bir kitaba ad koyma bakımından* “*Yahutlar Asrı*”⁹ olarak da değerlendirilebilmektedir.

Atatürk Üniversitesi Merkez Kütüphanesinde bulunan *Seyfettin Özege Bağış Kitapları Koleksiyonunu* incelediğimizde, (1289 (1873)–1929) tarihleri arasında yayımlanmış *Arap Harfli Türkçe Eserlerden 226'sının* isminde “*yahut*” denkleştirme bağlacının kullanıldığını görmekteyiz.* “*Farsça yâ bağlacı ile hod kelimesinin birleşmesinden oluşan bu bağlaç Türkiye Türkçesinde birbirine denk veya birbirinin yerini alabilecek seçenekli iki ögeyi birbirine bağlar ve bağladıkları ögelerden sonra gelir*”.¹⁰

Yukarıda verilen tarihler arasında yayımlanmış olan ve adında “*yahut*” bağlacı bulunan kitapların tarihlere ve türlerine göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir. (Tabloya yalnızca yazar adı ve tarihi belli olan kitaplar alınmıştır.)

Yıl	Telif Edebî	Telif İlmî	Çeviri Edebî	Toplam
1289-1873	1	-	-	1
1290	-	1	1	2
1291	6	-	3	9
1292	5	-	-	5
1293	1	-	-	1
1294	-	1	-	1
1295	-	1	1	2
1296	-	-	1	1
1297	1	-	-	1
1298	2	1	-	3
1299-1883	2	-	2	4
1301	5	1	2	8
1302	5	1	-	6
1303	6	-	2	8

⁹ M. Fatih Andı, *Hayata Edebiyatla Bakmak*, 3F Yayınevi, 2. bs., İstanbul 2007, s. 37.

* Yazar adı olmayanlar ve tarihsizlerle bu sayı 290'a ulaşmaktadır. Bu katalogta olmayanlar veya gözden kaçanlarla bu sayı daha yukarı çıkabilir. Biz, katalogta görebildiklerimizin tamamının bibliyografik bilgilerini, makalenin sonunda *EK*'te gösterdik. Bunu yaparken aynı kitabın mükerrer baskılarını çıkardık ve *Özege Katologu*'nun imlâsına uyduk.

¹⁰ Zeynep Korkmaz, *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*, TDK Yayınları, Ankara 2003, s. 1114.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/1 Winter 2008*

1304	9	4	1	14
1305	2	1	-	3
1306	3	3	5	11
1307	3	2	8	13
1308	10	4	6	20
1309-1893	-	-	2	2
1310	1	1	3	5
1311	1	2	2	5
1312	-	1	-	1
1313	3	2	3	8
1314	1	2	-	3
1315	1	1	-	2
1316	1	3	-	4
1317	1	1	-	2
1318	-	3	-	3
1319	1	-	-	1
1320	-	1	-	1
1323	1	-	-	1
1324-1908	3	-	-	3
1325	6	1	-	7
1326	9	1	3	13
1327	10	7	-	17
1328	5	3	1	9
1329	1	2	-	3
1330	1	1	-	2
1331	-	1	-	-
1332-1917	2	-	-	2
1335	-	1	4	5
1337	3	-	-	3
1338	2	-	1	3
1339	1	-	-	1
1922	-	-	1	1
1925	2	-	-	2
1926	-	1	-	-
1927	-	-	1	1
1928	1	-	-	1
1929	-	-	1	1
Genel Toplam	118	54	54	226

Arap Harfli Türkçe Eserler göz önüne alındığında “yahut”lu isimlendirmenin ilk kez Namık Kemal’in meşhur tiyatro eserinde ortaya çıktığı görülmektedir: **Vatan Yahut Silistre** (1289–1873)

1291 (1875) tarihinde ise bu sayı 9’a yükselmiştir. Bu dokuz eser arasında Tanzimat devrinin önemli yazarlarından Ahmet Mithat Efendi (**Dünyaya İkinci Geliş Yahut İstanbul’da Neler Olmuş; Hasan Mellâh Yahut Sır İçinde Esrar**) ve Recaizâde Mahmut Ekrem (**Vuslat Yahut Süreksiz Sevinç**) dikkati çekmektedir.

Bu tarihteki üç çeviriden ikisi Victor Hugo’ya aittir. Tercümelerde bir adaptasyon izlenimi veren, bu eserlerin orijinallerinde olmadığı halde “yahut”

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/1 Winter 2008*

bağlacının kullanılmasına 19. yy.'da yaygın olarak rastlanılmaktadır. Meselâ V. Hugo'nun 1835 tarihli **Angelo** isimli eseri, **Ancelo Mali Piyeri Yahut Venedik Barbarı** (A(hmet) B(edrettin)-1291) şeklinde çevrilmiştir.

Yaklaşık olarak edebiyatımızın hızla Batılılaştığı ve *Tanzimat'ın II. Devresiyle Ara Nesil* dönemine denk gelen 1302/1886-1308/1892 yılları arasında, "yahu"lu kitap isimleri birdenbire anlamlı bir şekilde yükselerek 75'e ulaşmıştır.

Bu yıllarda edebiyatımızın Batılılaşmasında iki önemli isim olan Abdülhak Hamit Tarhan ve Rezaizâde Mahmut Ekrem'in kitaplarına isim verirken "yahu" bağlacını kullandığı görülür. (**Divaneliklerim Yahut Belde-** 1303-1887, **Tezer Yahut Melik Abdurrahman-ı Salis-** 1297-1881; **Muhsin Bey Yahut Şairliğin Hazin Bir Neticesi-** 1307-1891) Ahmet Mithat Efendi ise **Gürcü Kızı Yahut İntikam** (1306-1890) adlı eseriyle bu modayı devam ettirir.

Aynı dönemde bu bakımdan en çok dikkati çeken isim, *Ara Nesil* şairi Mehmet Celâl olmuştur. Marazî denilecek seviyede bir hassasiyet sahibi olan Mehmet Celâl, kitaplarından 19 tanesini "yahu" bağlacını kullanarak isimlendirmiştir.

Ara Nesil'in bu meşhur velûd şairinin bu tarz isimlendirmeyi şiirden fikrî eserlere varıncaya kadar bu kadar çok kullanmış olması, tesadüfi olmaktan çok, devrin modasına uygun bilinçli bir tercih gibi görünmektedir. Örneklemek gerekirse;

Siir Kitabı: **Sultan Osman Gazi Yahut Bir Sayyâd-ı Hümâyûnbaht** (1308-1892)

Roman: **Dehşet Yahut Üç Mezar** (1886)

Uzun Hikâye: **Hâlâ Seviyor Yahut İftirak** (1891),

Vicdan Azapları Yahut Bilinmeyen Kıymet (1891)

Mensûre: **İstîrak Yahut Nesirlerim** (1886)

Fikrî Eser: **Terâcim-i Ahvâl-i Meşâhir Yahut Zamanımızın Osmanlı Üdebâ ve Muharririni Ahmet Rasim Bey** (1900)

Edebiyat Bilgileri ve Kompozisyon: **Musahhah, Mükemmel ve Mufassal Gülşen-i Muharrerât Yahut Muharrerât-ı Resmîye ve Gayr-ı Resmîye ve Tüccâriye** (1889)

Yine aynı yıllarda eserler vermiş olan tiyatro yazarı Ferâizcizâde Mehmet Şakir'in de altı eserinden üç tanesi bu şekildedir: **İcâb-ı Gurur Yahut İnkılâb-ı Muhabbet** (1883), **Teehül Yahut İlk Göz Ağrısı** (1884), **İnatçı Yahut Çöpçatan** (1884)

Ayrıca aynı nesil içerisinde değerlendirilen Nabizâde Nâzım, Mehmet Ziver, Mustafa Reşit, Halil Edip gibi diğer şairlerin eserleri dikkate alınırsa, bu dönemde bahsi geçen isimlendirmenin moda olmaya doğru yaygınlık kazanmaya başladığı görülür: Nabizâde Nâzım, **Mini Mini Yahut Yine Heves** (1303-1887); Mehmet Ziver, **Tecrübe-i Kalem Yahut Anibal** (1303-1887); Ahmet Rasim-Mustafa Reşit, **Hazine-i Mekâtib Yahut Mükemmel Münşeat** (1309-1893); Halil Edip, **İki Refika Yahut Bir Nümune-i İzdivac** (1304-1888)

Hattâ bu yıllarda "yahu"lu başlık kalıplaşmasının tanınmamış yazarlar tarafından bile kullanılması bu tavrın özellikle tercih edildiğini göstermektedir. Ancak bu tür yazarların yaklaşımları bazen tenafür yaratacak düzeydedir ve pek başarılı görünmemektedir: **Hilekâr Karı Yahut Hilekârın Mumu Yatsuya Kadar Yanar** (Yağcızâde A. Nuri,1302-1886); **Lüleci Yekta Efendi Yahut İyilik Eden İyilik Bulur, Garip Çocuk Yahut Doğruluk İnsana Yardım Eder, Eskici Kasım** (A. Cemil, 1303-1887 - üç hikâye bir arada-) Bazen de hem içerisinde bir öz eleştiri ve ironi taşıyan, hem de eserin içeriğini çok açık bir biçimde ele veren **Romancıklarım Yahut İşsiz Zamanın Mahsulü** (Salahî, 1303/1304) gibi başlıklara da rastlanmaktadır.

Bu dönemde ve ileriki yıllarda bazen ilmî eserlerde bile bu tarz isimlendirmeye gidilmesi ise, bu işin bir alışkanlık ya da moda haline gelmeye başladığı

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/1 Winter 2008

yönündeki kanaatimizi güçlendirmektedir: **Batn-ı Küm Yahut Fransızca Efâl-i Gayr-i Kıyasiye** (Ali Nâzima, 1900), **Çocuklara Münşeât Yahut Rika Hattıyla Mektup Nümûneleri** (Emin, 1312-1896), **Harekât-ı Kevniye Yahut Tahavvülât-ı Arziye** (Haşim Nazmi, 1318-1902), **Allah’ı İnkâr Mümkün müdür? Yahut Huzûr-ı Fende Mesâlik-i Küfür** (Ahmet Hilmi Filibeli, 1327-911), **Vatan-ı Mukaddes Yahut Memâlik-i Osmaniye Coğrafyası** (Behram Münir, 1328-1912), **Edvâr-ı Mısır, Yahut Tarih-i Mısır-ı Kadime Bir Nazar-ı İcmâlî** (İsmail Hakkı, 1327-1911), **Mükemmel İstilahât-ı Kavânin Yahut Mâlûmât-ı Kanuniye Hulâsası** (H. M. Ziyâeddin, 1313-1897)

Tanzimat ve Servet-i Fünûn yıllarından sonra “yahut”lu başlık kalıplaşmasıyla isimlendirilmiş kitap sayısında bir kez de II. Meşrutiyet yıllarında artış olur. 1326/1910–1327/1911 yılları arasında toplam 29 kitap bu şekilde isimlendirilmiştir.

II. Meşrutiyet’in aşırı serbest havası içerisinde, istibdat yönetimi ve hafife teşkilâtı yeni yayımlanan kitapların hedefi haline gelirken, bu türden kitapların isminde bol miktarda “yahut” kullanılmıştır. Bunlara örnek olarak 1326-1910 yılına ait ; **İstibdatın Vahşetleri Yahut Bir Fedâinin Ölümü** (Şehbenderzâde Ahmet Hilmi), **Bir Hafife Ailesi Yahut Mazlume-i İstibdat** (Hasan Nadir), **Genç Zabıt Yahut İstibdat Zulümleri** (Hasan Nazmi), **İstibdatın Son Günü Yahut Zavallı Valide** (İbnülkemaal Ahmet Tevfik) ve 1327-1911 yılına ait; **Cemiyet-i Hafife İşkenceleri Yahut Bir Següzeşt-i Hunîn** (Hafız Kemal), **Hafife Darbesi Yahut Bir Kızın İntikamı** (Vahit Lütfü), **Hırs-ı Saltanat Yahut İntikam-ı Meşru-ı Millet** (Mehmet İhsan), **Bekir Ağa Bölüğü Faciaları Yahut Serâir-i İstibdattan Bir Nebze** (M. Nihat), **Sevda-yı Medfun Yahut Safahat-ı İstibdat** (H. Remzi) adlı eserler sıralanabilir.

IV- Kitap İsimlerinde “Yahut” Bağlacı Kullanılmasının Sebebi Ne Olabilir?

M. Fatih Andı, *Bir Kitaba Ad Koymak*, adlı yazısında bu dönemde kitap başlıklarında “yahut” bağlacının sık kullanılmasının sebebini, dönemin sansürcü uygulamaları karşısında bir taktik yahut esneklik gibi göstermeye çalışanlar olduğundan söz etmektedir.¹¹ Bize göre, bu durum belki bazı kitaplar için geçerli olabilir. Ancak önceki paragrafta dile getirdiğimiz gibi sansür kalktıktan sonra da kitaplarda bol miktarda bu tarz isimlendirmeye gidilmesi, “yahut”lu isim vermenin gerçek sebebini sansür olmadığını göstermektedir.

Aslında “yahut” bağlacı başlıkta yazara genel anlamda iki imkân sağlamaktadır: *Açıklama* ve *Sezdirme*. Bu aynı zamanda iki işlev anlamına gelmektedir ve esasen bir edebîlik ölçüsü olarak da kabul edilebilir. Birinci fonksiyon ya daha çok düşünce ve bilgi ağırlıklı eserler, ya da aslında edebî değer taşıyıp, tercüme edilince okuyucuya tanıtılma ihtiyacı duyulan eserlerde hâkim olurken; ikinci fonksiyon daha çok yazarın eserle ilgili kaygılarından ortaya çıkan edebî bir tavır olarak göze çarpmaktadır. Roman adlandırma yollarından söz edilirken, “ilk başta, eserden ya da okurdan hareketle adlandırmalar yapılabilir. Hatta edebî eserler ile edebî olmayanlar arasındaki farklardan biri buradadır. Edebî olmayanlar daha çok okurdan, diğeri ise eserden hareket eder”¹² değerlendirmesi de bu görüşümüzü doğrulamaktadır. Bu iki tavrın eserlere nasıl yansıdığını şu şekilde örnekleyebiliriz:

- 1- 19. yüzyılda tiyatro, roman, gezi yazısı, tercüme roman gibi yeni türlerle yüz yüze gelen okuyucuya, kitabı içeriğiyle birlikte şüpheye yer

¹¹ Andı, *age*, s. 39.

¹² Tepebaşılı, *age*, s. 50.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/1 Winter 2008

vermeyecek ve okuyucunun merakını çekecek biçimde sunma, tanıtma ihtiyacı. (Açıklama-Okurdan Hareket Etme)

Bu aynı zamanda, gerek acemice ortaya çıkan yeni türlerin ilk örneklerine ve gerekse yüksek bir edebî değeri olmaktan ziyade, popüler ve basit macera kitapları tercümelerine oldukça uygun bir isimlendirmedir. Meselâ, **Anadolu ve Rumeli'ye Bir Küçük Seyahat Yahut Her Yerde Terakki** (Halil Salim, 1308-1892) isimlendirmesi; bu kitabın, Anadolu ve Rumeli'ye yapılmış bir geziyi ve bu gezi vesilesiyle oralardaki ilerlemeyi ve gelişmeyi anlatan bir eser olduğunu bir şüpheye yer bırakmayacak şekilde okuyucuya ifade etmektedir. Ya da, **Eden Bulur Yahut Merhametsiz Bir Valide** (Mehmet Ziya 1298 -1882) uzun hikâyesinde görüldüğü gibi, hikâyeden çıkarılacak ders daha baştan okuyucuya iletilmekte; bir yandan okuma eylemine yön verilirken, bir yandan da geleneğin belirlediği “kıssadan hisse” anlayışı doğal olarak kullanılmaktadır.

Bazen de, bir kavramı okuyucuya açıklama ihtiyacı “yahut” bağlacını kullanmayı gerektirmiştir. **Durûb-ı Emsâl-i Türkiye Yahut Atalar Sözü** (Tekezâde M. Said 1311-1895) isimli kitap, bu anlamda tipik bir örnektir. Aynı anlama gelen Arapça ve Türkçe iki tamlamanın bir araya getirilmesi ihtiyacı “yahut” bağlacını gerekli kılarken, diğer taraftan okuyucuya “durûb-ı emsâl” yerine artık “atalar sözü” Türkçe kullanımının benimsetilmeye çalışılmasının bu ihtiyaçta etkili olduğu açıktır.

Yukarıda sözünü ettiğimiz tercüme romanların isimlendirilmesinde; okuyucunun yeni bir tür karşısında yabancılık hissetmemesi, kitabın içeriği hakkında bilgilendirilmesi durumu kendiliğinden ortaya çıkmış ve “yahut” bağlacının kullanılmasına zemin hazırlamıştır. Örneğin *Alexandre Dumas Père*'in **Antony** (1831) isimli eseri, **Antoni Yahut İkmâl-i Nâmus** (Hasan Sadrettin-Mehmet Rifat 1929) adıyla; Chateaubriand'ın **Atala** (1801) isimli eseri, **Atala Yahut Amerika Vahşileri** (R. M. Ekrem 1290-1874) adıyla; Hector Malot'nun **Kimsezsiz Çocuk (Sons Famille-Nobody's Boy)** (1878) isimli eseri, **Bikes Yahut Familyadan Mahrumiyet** (M. B. Arabacıyan 1892) adıyla; Wilkie Collins'in **The Dead Secret (Ölüm Sırrı)** (1857) isimli eseri, **Bir Sırr-ı Acîb Yahut Kapdanın Kızı** (Mustafa Refik 1313-1897) adıyla; Chamisso'nun **Peter Schlemihls Wundersame Geschichte (Peter Schlemihl'in Garip Hikâyesi)** (1814) isimli eseri, **Peter Şlemil'in Sergüzeşt-i Garibi Yahut Gölgesini Satan Adam** (S. Vehbi 1308-1892) adıyla çevrilmiştir. Öyle ki, bazen bu durum bugün için bir edebî metnin tahammül edemeyeceği kadar metnin içeriğini açıklayıcı bir fonksiyonla tercüme eserlerde yer bulmuştur. **Deniz Ortasında Yanmış Bir Gemi Yahut Kazazede Olmuş Altmış Altı Kişi** (Vnvf, Çev., H. Ağâh, 1307-1891)

2- “Yahut”lu isim kalıplaşmasının içinde barındırdığı romantik tavr. (Sezdirme-Eserden Hareket Etme)

Böyle bir bağlacı kullanarak metne isim vermek, yukarıda izah ettiğimiz gibi, bazen kitabın içeriğini açıklama imkânı verirken, bazen de bir varlığın ya da kavramın iki ayrı görüntüsünü, ya da anlamını –tıpkı bir madalyonun iki yüzü gibi- aynı anda veya bir arada vermektense ortaya çıkan duygusal, romantik bir hava yarattığı için de tercih edilmiş olabilir. Bu havayı yaratırken somut ve soyut iki kavramı bir arada kullanma gayreti de dikkat çekmektedir. Bu aynı zamanda “bir dualiteyi, bir tereddütü ve ‘Bu böyledir!’ diyememe güvensizliğini”¹³ de göstermektedir. Meselâ; **Divaneliklerim Yahut Belde** (Abdülhak Hâmit, 1303-1887), **İstiğrak Yahut Nesirlerim, Dehşet Yahut Üç Mezar** (Mehmet Celâl, 1304- 1888), **Eyvah Yahut Talihsiz Bir Kız** (S. H. Rüşdü, 1308-1892), **Sâniha**

¹³ Andi, *age*, s. 39.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/1 Winter 2008

Yahut Manzara (Şekibzâde A. Ziya, 1315-1899), **Vuslat Yahut Süreksiz Sevinç** (Recâizâde Mahmut Ekrem, 1291-1875), **Mihnet Yahut İttifâk-ı Aşk** (Ahmet Muhtar, 1301-1885), **Sükût Yahut Cezâ-yı Mel’anet** (Yusuf Niyazi, 1327-1911) gibi örneklerde bu durum açıkça gözlenebilir.

V- Sonuç

Bütün bunlar, “yahut” bağlacı kullanarak eserlere isim vermenin, 19.yy’da ve 20. yy. başlarında telif ve tercüme edebî eserlerden, ilmi eserlere kadar birçok kitapta dönemin önemli bir tercihi veya gizli bir modası olduğunu göstermektedir. Biz bu sınırlı çalışmamızda sadece dönemdeki kitap isimlerine dikkat ettik. Makaleler ve süreli yayınlardaki yazılar dikkate alındığında, bu başlık kalıplaşmasının çok yaygın olduğu, adeta bir gelenek halinde Cumhuriyet devrinde kullanıldığı ve günümüzde de kullanılmakta olduğu görülmektedir.

Kaynaklar:

- 1- Fevziye Abdullah TANSEL, *İyi ve Doğru Yazma Usulleri*, Ötüken Yayınevi, 3.bsk., 1975.
- 2- Mehmet KURUDAYIOĞLU, *1998 Yılı İçinde Ulusal Gazetelerimizdeki Yazarların Köşe Yazılarında Türkçeyi Kullanma Becerileri Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek lisans Tezi, Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi Bilim Dalı, Çanakkale 2000.
- 3- Şerif AKTAŞ-Osman GÜNDÜZ, *Yazılı ve Sözlü Anlatım Kompozisyon Sanatı*, Akçağ Yayınevi, 1. bsk., Ankara 2001.
- 4- Doğan GÜNAY, *Metin Bilgisi*, Multilingual Yayınevi, İstanbul 2001.
- 5- Fatih TEPEBAŞILI, *Edebiyat ve Roman*, Çizgi Kitabevi, Konya 2001.
- 6- M. Fatih ANDI, *Hayata Edebiyatla Bakmak*, 3F Yayınevi, 2. bsk., İstanbul 2007.
- 7- Zeynep KORKMAZ, *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*, TDK Yayınları, Ankara 2003.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/1 Winter 2008*

Ek:

Kitabın Adı	Yazarı	Çeviren	Basıldığı Yer	Yayımlayan Kuruluş	Baskı Tarihi	Sayfa Sayısı
<i>Afet-i Cehil Yahud İnhimak-ı Sefahat</i>	Mehmet Sadi		İstanbul	Hayal Mat.	1291	111
<i>Afv ile Mahkum Yahud Şeref Kurbanları</i>	Silistrelî Mustafa Hamdi		Mısır	Osmanlı Mat.	1323/ 1907	350
<i>Ahval-ı Âlem Yahud İrtikâb-ı Cinayetle Mazhar-ı Saadet Olmanın Neticesi</i>	Albert Delpit	B.Z.	İstanbul	Mahmud Bey Mat.	1307	112
<i>Akıl Yahud Ahir Zaman Peygamberi</i>	Mehmet Ubeydullah		Filibe		1316	62
<i>Allah-ı İnkâr Mümkin Müdür ? Yahud Huzur-u Fende Mesalik-i Küfür 1. Cüz</i>	Ahmed Hilmi Filibeli		İstanbul	Hikmet Matbaa-ı İslamiyesi	1327	77
<i>Alparslan Yahud Azminde Sebât</i>	Hilmizâde İbrahim Rifat		İstanbul		1327	23
<i>Altın Nehir Hükümdarı Yahud Kara Kardeşler</i>	John Riskin		İstanbul	Agob Matyosyan Mat.	1922	47
<i>Anadolu ve Rumeliye Bir Küçük Seyahat Yahud Her Yerde Terakki</i>	Halil Salim		İstanbul	İstapan Mat.	1308	36
<i>Anadoludan Bir Ses Yahud Türkçe Bir Hutbe</i>	Ahmet Rasim Avni		İstanbul	Necm-i İstikbâl Mat.	1337	15
<i>Ancelo Mali Piyeri Yahud Venedik Barbarı</i>	Victor Hugo	Ahmed Bedreddin	İstanbul	Hayâl Mat.	1291	42
<i>Antoni Yahud İkmâl-i Nâmus</i>	Alexandre Dumas Pére	Hasan Sadreddin	İstanbul	Kırkanbar Mat.	1929	65
<i>Araba İle Devr-i Âlem Yahud Sezar Kaskabel</i>	Jules Verne	Ahmed İhsan	İstanbul	Alem Mat.	1309	232
<i>Arslan Avcıları Yahud Hak Yerini Bulur</i>			İstanbul	Ceride-i Askeriye Mat.	1303	47
<i>Asım Beyle Şems Banû Yahud Hindistan Güzeli</i>						31
<i>Asniyer Cinayeti Yahud Milyonlar Sahibi Bir Adam 2.Cilt</i>	Xavier de Montépin	Karabet Y. Panosyan	İstanbul	Tabhane-i Manzume-i Efkar	1885	302
<i>Asyada Çernayef Yahud Türk Kahramanları</i>	W. Wiesenthal		İstanbul	Hakikat Mat.	1294	47
<i>Atalâ Yahud Amerika Vahşileri</i>	Chateaubriand	Recaizâde Mahmud Ekrem	İstanbul	Camlı Han Matbaa-i Fehmi	1290	113
<i>Bahtiyar Familya Yahud Tesadüfi Aşk</i>	A. Hami		İstanbul	Ceride-i Askeriye Mat.	1298	16
<i>Bahtiyar Yahud Son Görlüğü</i>	Mustafa Hilmi		İstanbul	Sartaryan Mat.	1291	44
<i>Batn-ı Küm Yahud Fransızca Efal-i Gayr-i Kıyasiye</i>	Ali Nazima		İstanbul	Kasbar Mat.	1900	192
<i>Bedreka-i Zafer Yahud Tesalya ve Yenişehir</i>	Mahir Mehdi		İstanbul	Yuvanaki Panayotidis Mat.	1314	24
<i>Bekir Ağa Bölüğü Faciaları Yahud Serair-i İstibdaddan Bir Nebze</i>	M. Nihad		İstanbul	Matbaa-i Hayriye Ve Şürekası	1327	48
<i>Besa Yahud Ahde Vefa</i>	Ş. Sami				1292	176
<i>Bihaber Peder Yahud Bir Günde Üç Kişinin Vefatı</i>	Davud Esad		İstanbul	Cemal Efendi Mat.	1305	104
<i>Bikes Yahud Familyadan Mahrumiyet</i>	Hector Malot	M. Tevfik	İstanbul	Hakkak Nişan Berberyan Mat.	1308	
<i>Bikes Yahud Familyadan Mahrumiyet 2. Cilt</i>	Hector Malot	M.B.Arabacıyan	İstanbul	G: Biberyan Mat.	1892	
<i>Bir Hafıye Ailesi Yahud Mazlume-i İstibdad</i>	Hasan Nadir		İstanbul	İkdam Mat.	1326	40

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/1 Winter 2008

<i>Bir Mahkumun İzdıvacı Yahud İstakad Köprüsü Cinayeti 1.Kitap 2. Kitap</i>	Alexis Pauillet	Ali KEMAL	İstanbul	A. Asaduryan Şirket-i Mürettebiye Mat.	1306	135
<i>Bir Mahkumun İzdıvacı Yahud İstakad Köprüsü Cinayeti 3.kitap</i>	Alexis Pauillet	Ali KEMAL	İstanbul	A. Asaduryan Şirket-i Mürettebiye Mat.		
<i>Bir Mahkumun İzdıvacı Yahud İstakad Köprüsü Cinayeti 4.kitap</i>	Alexis Pauillet	Ali KEMAL	İstanbul	A. Asaduryan Şirket-i Mürettebiye Mat.		
<i>Bir Surr-ı Acib Yahud Kapdanın Kızı</i>	Wilkie Collins	Mustafa REFİK	İstanbul	Kırkanbar Mat.	1313	535
<i>Bülbül Yahud Aile-i Andelib</i>	Ş.İşmit	A. Hulusi	İstanbul	Nişan Berberyan Mat.	1313	96
<i>Büyücü Kadın Yahud Teehhül-i Cebri</i>	Mustafa Nuri		İstanbul	Mihran Mat.	1301	31
<i>Canlı Cenaze Yahud Yıldızda Meşrutiyet Telaşları</i>	Dr.Kâmil		İstanbul	Arşak Garoyan Mat.	1325	16
<i>Cebel-i Hârâ Yahud Yeralında Pagot</i>	Pierre Loti	M. SAFVET	İzmir	Hizmet Mat.	1327	32
<i>Cemiyet-i Haftiye İşkenceleri Yahud Bir Sergüzeşt-i Hunin</i>	Hafiz Kemal		İstanbul	Keteon Bedrosyan Mat.	1327	32
<i>Cidal Yahud Ma'kes-i Hakikat</i>	İsmail Hakkı		Kahire		1908	32
<i>Cinlerle Muhabere Yahud İspirizm, Fakirizm, Manyatizm 2. Cilt</i>	Hasan Mazruk		İstanbul	Necm-i İstiklal Mat.	1328	256
<i>Cüder-i Ağnam Yahud Koyun Çiçeği</i>	M.Ali		İstanbul	İstepan Mat.	1312	45
<i>Çengi Yahud Danış Çelebi</i>	Ahmed Midhat		İstanbul	Tercüman-i Hakikat Mat.	1301	33
<i>Çiftçi Kızı Yahud Nail-i Emel</i>	Emile Richebourg	Süleyman Süreyya	İstanbul	Saadet Mat.	1308	54
<i>Çifte Avcılar Yahud Nisada Vefa</i>	H. A. B.		İstanbul	Matbaa-i Âmire	1292	78
<i>Çocuklara aş Yahud Validelere Hediye</i>	Besim Ömer		İstanbul	Alem Mat.	1314	124
<i>Çocuklara Münşeât Yahud Rik'a Hattıyla Mektub Nümuneleri</i>	Emin		İstanbul	Kasbar Mat.	1312	32
<i>Dahiye-i Aşk Yahud Hicran</i>	Osman Tevfik		İstanbul	Mahmud Bey Mat.	1303	77
<i>Dehşet Yahud Üç Mezar</i>	Mehmet Celal		İstanbul	Karabet ve Kasbar Mat.	1304	64
<i>Delile Yahud Kanlı İntikam</i>	Hasan Bedreddin-Mehmet Rıfat(Manastırlı)		İstanbul	Kırkanbar Mat.	1292	52
<i>Deniz Ortasında Yanmış Bir Gemi Yahud Kazazede Olmuş Altmışaltı Kişi</i>	Vnvf	H. Agâh	İstanbul	İstepan Mat.	1307	32
<i>Dilber Kız Yahud Bir Genç Kızın Serencamı</i>		Avanzâde M. Süleyman	İstanbul	Kadınlar Dünyası Mat.	1335	160
<i>Divaneliklerim Yahud Belde</i>	Abdülhak Hamid Tarhan		İstanbul	Dikran Karabetyan	1303	44
<i>Dost Yahud Düşman</i>	M. C. Ekster		İzmir	Marifet Mat.	1331-1921	45
<i>Dönmez Yüz Yahud Hürriyet Ordusu</i>	Dr.Kâmil		İstanbul	Necm-i İstikbâl Mat.		82
<i>Durub-i Emsal-i Türkiye Yahud Atalar Sözü</i>	Tekezâde M. Said		İstanbul	Kasbar Mat.	1311	380

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/1 Winter 2008

<i>Duvardaki Gölge Yahud Tecrîbe</i>		Mehmed Ziya	İstanbul	Matbaa-i Âramyan	1299	32
<i>Dünyaya İkinci Geliş Yahud İstanbul' da Neler Olmuş</i>	Ahmed Midhat		İstanbul	Şark Mat.	1291	126
<i>Ebü'l Alâ Yahud Mürüvvet</i>	Hasan Bedreddin-Mehmet Rifât(Manastırlı)		İstanbul	Kırkanbar Mat.	1292	76
<i>Eden Bulur Yahud Merhamsiz Bir Valide</i>	Mehmed Ziya		İstanbul	Tercüman-i Hakikat Mat.	1298	42
<i>Edvar ve Anais Yahud Hergün Görülen Bir Hal</i>	Alexandre Dumas Fils	Dikran Kelekyan	İstanbul	Saadet Mat.		29
<i>Edvar-ı Mısır Yahud Tarih-i Mısır-ı Kadime Bir Nazar-ı İcmali</i>	İsmail Hakkı		Selanik	K.G.Semenciyef ve kumpanyası Mat.	1327	36
<i>El Müşezzeb Yahud El Mürteab</i>	Mehmet Zihni		İstanbul	A. Asaduryan Şirket-i Mürettebiye Mat.	1320	103
<i>El Yahud İntikam-ı Manevi</i>	X. Rıkar	Bıçakçızâde Hakkı	İstanbul	Müşterek'ül Menfaa Osmanlı Şirketi Mat.		16
<i>Emsile-i Ahlâk Yahud Mukaddime-i Gayret</i>	Azizbeyzâde Hüseyin Zeki		İstanbul	Mahmud Bey Mat.	1304	75
<i>Ermeni Mazlumları Yahud Fedakâr Bir Türk Zabiti</i>	Mehmed İhsan		İstanbul	İkdam Mat.	1324	60
<i>Es' ile ve Ecvibe-i Hikemiye Yahud Tenvir-i Efkâr</i>	Hüseyin Vasfi b. Ahmed Hulki-i Filibevi		İstanbul	Matbaa-i Âmire	1305	67
<i>Eski Yare Eski Yara Yahud Dördüncü Mahkeme-i Kübra</i>	Mehmed Celal		İstanbul	Matbaa-i Ahmet Kâmil	1324	16
<i>Esrar-ı Hindu Yahud Paris Kimyagerleri</i>	Blonar	M. Muhiddin	İstanbul	İstepan Mat.	1307	100
<i>Eyyah Yahud Talihisiz Bir Kız</i>	Samakovlu Halil Rüştü Akır		İstanbul	İstepan Mat.	1308	56
<i>Ezhar Yahud Mecmua-i Eş'arım</i>	Nakibzâde Refik Tarsusî		Kahire	Osmanlı Mat.	1327	48
<i>Fakire Yahud Mükafat-ı İffet</i>	Hasan Bedreddin-Mehmet Rifât(Manastırlı)		İstanbul	Kırkanbar Mat.	1293	50
<i>Fatih Sultan Mehmed Sanî Yahud İstanbul Fethi</i>	Mehmed Celal		İstanbul	Kasbar Mat.	1308	32
<i>Fedakâr Hoca Yahud Üç Meçhul Kardeşler</i>	Ali Rıza		İstanbul	Mekteb-i Sanayi Mat.	1301	94
<i>Ferhad İle Şirin Yahud Hain Valide</i>	İhsan Rahim		İstanbul			16
<i>Fezay-ı Nâmütenahiye Doğru Seyahat Yahud Esir İçinde Temaşay-ı İclal-ı Hilkat</i>	Camille Flammarion	Mehmed Cemal	İstanbul	Enver Efendi Mat.	1310	16
<i>Franızca Konuşalm Yahud Yeni Paris Sedası</i>	Garbis Fikri		istanbul	Müşterek'ül Menfaa Osmanlı Şirketi Mat.	1325	176
<i>Fürs-i Kadimde Bir Facia Yahud Siyavüş</i>	Ahmed Midhat		İstanbul	Tercüman-i Hakikat Mat.	1301	44
<i>Garib Çocuk Yahud Doğruluk İnsana Yardım Eder</i>	A. Cemil		İstanbul	Mekteb-i Sanayi Mat.	1303	13
<i>Gaston' un Muşakası Yahud Cesur Kız</i>	Ponson du Terrail	Mustafa Refik	İstanbul	Tercüman-i Hakikat Mat.	1313	373

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/1 Winter 2008

<i>Gayet-ül Beyan Fi Hakikat-il İnsan Yahud İlm-i Ahval-i Ruh</i>	Yusuf Kemal		İstanbul	Mihran Mat.	1295	50
<i>Genç Zabıt Yahud İstibdad Zulümleri</i>	Hasan Nazmi		İstanbul	Hilâl Mat.	1326	96
<i>Gençlere İbret Yahud Sevdanın Sonu</i>	Muhasebecizade M. Nurullah		İstanbul	Matbaa-i Hukukiye	1327	12
<i>Gençlere İbret Yahud Zavallı Delikanlı</i>	Raifbeyzade Mehmed Muzaffer		İstanbul	Keteon Bedrosyan Mat.	1328	15
<i>Gençlik Yahud Son Falcı Karı</i>	Gules Sandean	Hayreddin Leskovikli Göçen	İstanbul	Mahmud Bey Mat.	1304	28
<i>Geri Kalmış İzdivaç Yahud Bu İşe Ben de Şaşdım</i>	Ali Muzaffer		İstanbul	Kasbar Mat.	1316	16
<i>Güftar-ı Perişan Yahud Mahsul-i Teessür</i>	H. İrfan		İstanbul	Artin Asaduryan Şirket-i Mürettebiye Mat.	1306-1307	32
<i>Gülzâr-ı Edeb Yahud Eş'âr-ı Müntahabe</i>	Ahmed Reşad		İstanbul		1304	135
<i>Gürcü Kızı Yahud İntikam</i>	Ahmed Midhat		İstanbul	Tercüman-i Hakikat Mat.	1306	198
<i>Güzel Hemşire Yahud Bir Mahkûmun Kızları</i>		Avanzâde M. Süleyman	İstanbul	Kadınlar Dünyası Mat.	1335	220
<i>Habibe Yahud Semahat-ı Aşk</i>	Victor Hugo	Ebüzziya Tevfik	İstanbul	Hayâl Mat.	1291	125
<i>Hafiyeye Darbesi Yahud Bir Kızın İntikamı</i>	Vahid Lütfi		İstanbul		1327	80
<i>Hakk-ı Vatan Yahud Tarik-i Mücâhadede Hakikat Ketmedilemez</i>	Mevlânzade Rıfat		İstanbul	Serbesti Mat.	1328	109
<i>Halid Bin Velid Radyallahü Anh Yahud Seyf-i Sarim-i İlâhi</i>	Hilmizâde İbrahim Rıfat		İstanbul	Şirket-i Mürettebiye Mat.	1317	334
<i>Harekat-ı Kevniye Yahud Tahavvülât-ı Arziyye</i>	Haşim Nazmi		İstanbul	Hurşit Mat.	1318	54
<i>Hasan Mellah Yahud Sır İçinde Esrâr</i>	Mehmed Cevdet (Ahmed Midhat)		İstanbul			
<i>Haşim Bey Yahud Münasebetsiz İzdivaç</i>	S. Vehbi		İstanbul	Matbaa-i A.K. Tozliyan	1302	45
<i>Hata-i Nisvan Yahud Sakız Esirleri</i>	Rıfat Giridi		İstanbul		1291	78
<i>Hatıra Yahud Mirat-ı Bursa</i>	Hasan TAİB		Bursa	Bursa Hüdavendigâr Vilayeti Mat.	1323	48
<i>Hatırat-ı Niyazi Yahud Tarihçe-i İnkılab-ı Kebir-i Osmaniden Bir Sahife</i>	Resneli Ahmed Niyazi		İstanbul	Sabah Mat.	1326	240
<i>Hazan Yahud İlk Eserim</i>	Mehmed Cemal		İstanbul	Mahmud Bey Mat.	1304	29
<i>Hazine-i Kraat Yahud Çocuklara 200 Hikaye 2.kısım</i>	Ali Nazima		İstanbul	Kasbar Mat.		223
<i>Hazine-i Mekatip Yahud Mükemmel Münşeat</i>	Ahmet Rasim-Mustafa Raşit		İstanbul	A.Maviyan Şirket-i Mürettebiye Mat.	1306	314
<i>Hürs-ı Saltanat Yahud İntikam-ı Meşru-i Millet</i>	Mehmed ihsan		İstanbul	Arşak Garoyan Mat.	1327	95

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/1 Winter 2008

<i>Hırsız Kim ? Yahud Kıymetdâr Halı</i>	Mustafa Remzi					40
<i>Hicretten Evvel Ne Oldu Yahud Şemmü'n-Nesim Gününde Bir Mübahase</i>			İstanbul	Zerafet Mat.	1331	45
<i>Hikmet Yahud Mahcure'nin Kısım-ı Sânisı</i>	Vecihi		İstanbul	İkdam Mat.	1314	311
<i>Hilekâr Karı Yahud Hilekârın Mumu Yatsıya Kadar Yanar</i>	Yağcızade A. Nuri		İstanbul	Civelekyan Mat.	1302	100
<i>Hıtab-ı Millet Yahud Yine Mi İstibdat</i>	Faruki Ömer		İstanbul	Asır Mat.	1324	14
<i>Hudavendigâr Gazi Yahud Fetihler ve Kosova Sahrası</i>	Mehmed Celâl		İstanbul	Kasbar Mat.	1308	40
<i>Hük-m-i Beşer Yahud İki Sevdazadeler</i>	Ahmed Fahri Mustafa		İstanbul	Mekteb-i Sanayi Mat.	1302	89
<i>İbn-i Musa Yahud Zatülcemâl</i>	Abdülhak Hamid Tarhan		İstanbul	Sanayi-i Nefise Mat.	1928	415
<i>İki Mazlumun Netice-i Ahvalı Yahud Kanlı Bir Hayat</i>	Eyübzade M. Hayri		Trabzon	Mirkoviç Mat.	1328	72
<i>İki Kıskaç Hemsireler Yahud Biçâre Delikanlı</i>	İhsan Rahim		İstanbul	Hürriyet Mat.		16
<i>İki Öksüz Evlâtlar Yahud Hikmetle Nimet</i>	A.Cemil		İstanbul	Cemil Efendi Mat.	1306	30
<i>İki Refika Yahud Bir Nümune-i İzdivaç</i>	Halil Edib		İstanbul	A. Maviyan Şirket-i Mürettebiye Mat.	1304	51
<i>İki sevda Yahud Vahşi (Birinci Cilt)</i>	Xavier de Montepin	M.Şefik	İstanbul	İstepan Mat.	1307	246
<i>İlaveli Güldeste-i Hürriyet Yahud Mükemmel ve Mufassal Hazine-i Mekatip</i>	Ali cezmi		İstanbul	Mahmud Bey Mat.	1329	288
<i>İlaveli Hazine-i Mekatip Yahud Mükemmel Münşeât</i>	Ahmet Rasim		İstanbul	A. Asaduryan Şirket-i Mürettebiye Mat.	1318	412
<i>İlaveli Nevdeste Yahud Mufassal Münşeât-ı Cedide</i>	Zeki					240
<i>İlaveli Vâveyla Yahud Mesâib-i Kerbela</i>	Ahmed SAFA		İstanbul	Matbaa-i Jirayır Keteon	1327	48
<i>İlk Yazılarım Yahud bir Nevhesim Mecmua-i Muharreatı</i>	Osman Rıfat		İstanbul	asır Mat.	1319	36
<i>İmam Şafîi Yahud Bir Hatıra</i>	Hilmizâde İbrahim Rıfat		İstanbul	Mahmud Bey Mat.	1316	28
<i>İslama Çekilen Kılıç Yahud Atevdaran-ı İslam-ı Müdafaa</i>	Hüseyin kıdvayi (Şeyh Müşir)		London	Huddam-ul Kabe Neşriyatı	1919	206
<i>İstenyo Marakzi Yahud Meyyal-i Fena Bir Zekânın Saniha-i Ahiresi</i>	Georges Ohnet	Hamdi Kenan	İstanbul	Nişan Berberyan Mat.	1310	106
<i>İstibdad Maskaralıkları Yahud Kahkaha ile Gülünüz</i>	Mehmed İhsan		İstanbul	Matbaa-i Arşak Garoyan		32
<i>İstibdadın Son Günü Yahud Zavallı Valide</i>	İbnülcemal Ahmed Tevfik		İstanbul	Artin Asaduryan Mat.	1326	96
<i>İstibdadın Vahşetleri Yahud Bir Fedainin Ölümü</i>	Şehbenderzâde Ahmed Hilmi		İstanbul	Müşterek'ül Manzaa Osmanlı Şirketi Mat.	1326	68
<i>İstibdadın Zehirleri Yahud Bir Menfinin Sergüzeşti</i>	Mehmed yuşa		istanbul	Ruşen Mat.	1325	32
<i>İstiğrak Yahud Nesirlerim</i>	Mehmed Celal		İstanbul	Mihran Mat.	1304	96

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/1 Winter 2008

<i>Kahvecizade Fazıl Yahud Hayal Sandığı</i>	A.C.					48
<i>Kanun-ı Aşk Yahud İki Aşıklar</i>	Emin		İstanbul	Mihran Mat.	1304	32
<i>Kanun-i Sultan Süleyman Yahud Fütuhât</i>	Mehmed Celal		İstanbul	Kasbar Mat.	1308	48
<i>Karadegirmen Cinayeti Yahud İngiltere Polisleri 1.cilt</i>	Mary E. Braddon	Mustafa Refik	İstanbul	Mihran Mat.	1311-1312	311
<i>Karadegirmen Cinayeti Yahud İngiltere Polisleri 2.cilt</i>	Mary E. Braddon	Mustafa Refik	İstanbul	Mihran Mat.	1311-1312	296
<i>Karagözün Başma Gelenler Yahud Bahçe Safası</i>	Hayâli Memduh		İstanbul	Necm-i İstikbâl Mat.	1925	23
<i>Karagözün Bekçiliği Yahud Mahalle Baskını</i>	Hayali Menduh		İstanbul	Necm-i İstiklal Mat.	1925	16
<i>Karagözün Evlenmesi Yahud Bedava Dayak Yemesi</i>	İhsan Rahim		İstanbul			16
<i>Katil Kadın Yahud Müdhiş Bir Cinayet</i>	Avanzâde Mehmed Süleyman		İstanbul	Evkaf Mat.	1335-1338	20
<i>Kayıp Altınlar Yahud Hind’de Facia (Nat Pinkerton, Amerikalı Bir Polis Hafiyesinin Mahareti)</i>	Vedat Örfi		İstanbul	Necm-i İstiklal Mat.	1338	23
<i>Kız mı? Çiçek mi? Yahud Mini Mini Nadire Cüz 1,</i>	Mehmed İrfan		Filibe	Hurşit Mat.	1328	38
<i>Kolonel Rober Yahud Belvil’dekiŞahs-ı Meçhûl</i>	Pierre Zaccone	H.M.A	İstanbul	Alem Mat.	1307	228
<i>Konak Yahud Şeyh Şamil’in Kafkasya Muhaberatında Bir Hikâye-i Garibe</i>	Ahmed Midhat-W. Wiesenthal		İstanbul	Kırkanbar Mat.	1296	354
<i>Kum Adasındaki Matrudlar Yahud Fedakar Balıkçı Kızı</i>	Emile Chavelier	Osman Tevfik	İstanbul	Cemal Efendi Mat.	1306	187
<i>Kurtlar Paskalyan Yahud Bir Zevcin Nedameti</i>	Eugene Granjé-Lamber Tibaust-Emile De Najac	Ali Rıza			1301	96
<i>Kuyruklu Yıldız Yahud Alem-i Şemsde Seyahat</i>	Jules Verne	M. Sünbülî	İstanbul	Asya Mat.	1326	286
<i>Lâ Heroîn Dö Dezer(La Heroïne De desert) Yahud Çöl Kahramanı Kız</i>	Gustave Amar Dvziac	Hüseyin Tayfur	İstanbul	Alem Mat.	1306	112
<i>Loranten Yahud Saadet Yüzünden Felâket</i>	Paul De Kock	Mehmet Fahri	İstanbul	Matbaa-i Es’ad İzzet	1299	148
<i>Lügat-ı Meşhure –i Farisi Yahud Sermaye-i Fedai</i>	Mehmed Said		İzmir	Hidmet Mat.	1311	56
<i>Lüleci Yekta Efendi Yahud İyilik Eden İyilik Bulur-Garip Çocuk Yahud Doğruluk İnsana Yardım Eder</i>	Eskici Kasım	A. Cemil	İstanbul	Mekteb-i Sanayi Mat.	1303	62
<i>Madam Blakizkof Yahud Fitne-i Cihan</i>	Paul De Kock	Mehmed Atâ	İstanbul	Mihran Mat.	1295	107
<i>Mağdur Kalb Yahud Fedakâr Validenin Fedakâr Çocuğu</i>	Victor Sejour-Jules Henri Brésil	Mehmed Fahri	İstanbul	Mihran Mat.	1301	207
<i>Matem-i Milletden Bir Kaç Yahud Midhat Paşanın Son Seneleri</i>	Selânikli A. Faik			Selanik Mat.		39

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/1 Winter 2008

<i>Mavi Parmaklar Yahud Canlı Hayâl</i>	Etel King	Avanzâde Mehmed Süleyman	İstanbul	Evkaf Mat.	1335-1338	16
<i>Mazlum Şehzadeler Yahud Hürrem Sultan</i>	Yusuf Niyazi		İstanbul	Matbaa-i Jirayır Keteon	1325	72
<i>Mecmua-i Hatıratımdan Bir İki Yaprak Yahud İlk Seyahatım</i>	Nafi'zade Ahmed Fuad		İstanbul	Alem Mat.	1313	56
<i>Medrese Yahud Miftah-ı İmla</i>	A. S. Serai		İstanbul	A. Mavyan Şirket-i Mürettebiye Mat.	1306	80
<i>Mehmedçiğin Esareti Yahud Esir Olma</i>	H. Cemal		İstanbul	Nefaset Mat.	1329	39
<i>Mehmetçiğin Enveri Yahud Milletin Sevdikleri</i>	H. Cemal		İstanbul	Resimli Kitap Mat.	1332	32
<i>Mektep Muallimleri İle Evliya-yı Etfala Hediye Yahud Türkçe Diline Başlangıç Nam Risaleye Rehber</i>	Mustafa faik		İstanbul	Selanik Mat.	1926	26
<i>Meskat-ı Resim Yahud Birecik</i>	Namık Ekrem		İstanbul	Ruşen Mat.	1325	32
<i>Mevlî Aşık Yahud Sinar Ormanı</i>	K. Pergam		İstanbul	Basiret Mat.	1291	96
<i>Me'yus Delikanlı Yahud Nail Efendinin Sefil Oğlu</i>						
<i>Miftah-ül Müntehab vel Müktebet vel Müşezzeb Yahud Sarf-ı Arabi Defteri I. Defter</i>	Ali Nazima		İstanbul	Kasbar Mat.	1306	56
<i>Mihnet Yahud İtifak-ı Aşk, Facia 6 Perde</i>	Ahmet Muhtar		İstanbul	Mihran Mat.	1301	192
<i>Mirat-Muhammedi Yahud Safay-ı Ruh</i>	Ahmed Esad b. Abdunnafi		İstanbul	A.K. Tozliyan Mat.	1302	141
<i>Muhacir Kitabı Yahud Hikayati Nadide</i>	Emin		İstanbul		1304	120
<i>Muhsin Bey Yahud Şairliğin Hazin Bir Neticesi</i>	Recaizade Mahmut Ekrem		İstanbul	İstapan Mat.	1307	70
<i>Muntasar Nevdeste Yahud Münşeât-ı Cedide</i>	Zeki		İstanbul	Mahmud Bey Mat.	1325	80
<i>Musavver İki Palyaço Yahud Fotit ile Şokola</i>	Frank Nohen		İstanbul	Asır Mat.		62
<i>Müşahadat-ı Şairane Yahud Vuslat-ı Aşıkane</i>	M. Cemal		İstanbul	Mahmud Bey Mat.	29	1313
<i>Muvaffakiyat-ı Osmaniye Yahud Yadigar-ı Zafer</i>	Müstecabizade İsmet		İstanbul	Karabet Mat.	1315	48
<i>Mükemmel İstılahat-ı Kavanin Yahud Malumat-ı Kanuniye Hülasası</i>	H.M.Ziyaeddin		İstanbul	Bab-ı Ali Caddesinde 25 Numaralı Matbaa	1313	344
<i>Mülevves Yahud Bir Casusun Akibeti</i>	Ebul Kemal Yusuf Niyazi		İstanbul	Uhuvvet Mat.	1327	64
<i>Müneccim Ahter-Şinas Yahud Geveze Berber Hikayesi</i>						22
<i>Mürebbiye Yahud Mismari</i>	Eugene Sue	Halil Edip	istanbul	Mahmud Bey Mat.	1306	226
<i>Mürsel Yahud Yeni Paris Esrarı</i>	Fortuné de Boigobey	Diran	İstanbul	Ceride-i Şarkıye Gazetesi Mat.	1306-1307	214
<i>Müşabehet Yahud Ye's içinde Sürur</i>	Mustafa Kamil-İbrahim Neşet		İstanbul	Âlam Mat.		208

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/1 Winter 2008

<i>Müşahadat-ı Şairane Yahud Vuslat-ı Aşıkane</i>	M.Cemal		İstanbul	Mahmud Bey Mat.	1313	24
<i>Napolyon Bonapartın Menfa Yadigarı Yahud Saint Helene Adasındaki Metrukâtı Kalemiyesinden</i>			İstanbul	Uhuvvet Mat.	1327	57
<i>Nasıl Mebus Olayım Yahud El Fıraş-ül Mabsûs Fi Ahkami'l- Meb'us</i>	Abdunnafi		İstanbul	Matbaa-i Amire	1339-1341	11
<i>Nasihat Yahud Kumar Belası</i>	Mehmed Nuri		İstanbul		1291	63
<i>Nedime Yahud Dügün Mü Matem Mi ?</i>	S. Vehbi		İstanbul	Mahmud Bey Mat.	1308	23
<i>Nesis Yahud Bir Muhtazarın Dem-i Ahiri</i>	Georges Ohnet	Asaf Şerafeddin	İstanbul	Artin Asaduryan Şirket-i Mürettibiye Mat.	1308	96
<i>Neva-yı Şevk Yahud Sada-yı Aşk</i>			İstanbul	Mihran Mat.	1299	480
<i>Nev-Usul Örnek Yahud Çocuklara Mahsus Mektup Demeti</i>	H.Rıza		İstanbul	Kasbar Mat.	1307	32
<i>Nevyorklu Mösyö Barn Yahud Korsikalı Bir Kızın Muşakası</i>	Gunter	Mustafa Refik	İstanbul	Mihran Mat.	1309	326
<i>Oku Yahud Yeni Risale-i Ahlak Ve Zeaif-i Etfal</i>	Ali Nazima		İstanbul	Kasbar Mat.	1316	152
<i>Ömer İbn Abdülaziz Yahud Böyle Olmalı</i>	Hilmizâde İbrahim Rifat		İstanbul		1327	16
<i>Padişah ve Meb'uslar Yahud Bu Gidiş Fena Değildir</i>	Ahmed Mazhar					15
<i>Peter Şemil'in Sergüzeşt-i Garibi Yahud Gölgesini Satan Adam</i>	Chamisso	S. Vehbi	İstanbul	Karabet Mat.	1308	104
<i>Polisin İlk Mağlubiyeti Yahud Ölümden Korkmayan Kadın</i>	Behlül DANA (İskender Fahreddin Sertelli)		İstanbul	Ahmed Kâmil Mat.	1927	24
<i>Rahibe Yahud Fedakar Kızcağz</i>	Jean Richepine	Mehmed Nasuhi-Mehmed Fuad	İstanbul	İstapan Mat.	1307	16
<i>Rebab-ı Rikkat Yahud Râşel</i>	A. Vicdanî		Manastr	Bâkîm-î Kombit Mat.	1325	32
<i>Rehber-i İmlâ Yahud Esmâ-i Türkiye 1. Kısım</i>	Ali Nazima		İstanbul	Kasbar Mat.	1318	63
<i>Rehber-i İmlâ Yahud Esmâ-i Türkiye 2. Kısım</i>	Reşad		İstanbul	Kasbar Mat.	1308	84
<i>Rehnûma-yı Muhavverat-ı Seyyahin Yahud Mukamelat-ı Müntahba</i>	Mehmed Hayri		İstanbul	Kasbar Mat.	1311	79
<i>Ressam Roland Yahud Hain Zevce</i>	Pierre Alizear	Halil Edip	İstanbul	Alem Mat.	1306	56
<i>Romancıklarım Yahud İşsiz Zamanın Mahsülü 1.Cüz</i>	Salâhî		İstanbul	Mihran Mat.	1302	32
<i>Romancıklarım Yahud İşsiz Zamanın Mahsülü 2.Cüz</i>	Salâhî		İstanbul	Mihran Mat.	1303	32
<i>Safâ Yahud Netice-i İbtıla</i>			Lefkoşe	Mîrat-ı Zaman Mat.	1908	93
<i>Safa-yı Dil Yahud Yeni Şarkı Ve Kanto Mecmuası</i>	Hasan Tahsin		İstanbul	A. Asaduryan Şirket-i Mürettibiye Mat.	1317	
<i>Sahte Misafir Yahud Başa Gelen Çekilir</i>	Zekai		İstanbul	Cemal Efendi Mat.	1305	32
<i>Saliha Hanım Yahud Müstebide Karşı Kahraman Osmanlı Ordusu</i>	Y. Odyan	Süleyman Tevfik	İstanbul	A. Asaduryan ve Mahdumları Mat.	1328	456

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/1 Winter 2008

<i>Saniha Yahud Manzara</i>	Şekibzade A. Ziya		İstanbul	Kasbar Mat.	1315	248
<i>Sefil Ahmed Yahud Perişan Aşık</i>						16
<i>Sevda Kurbanı Yahud Debdebe Delisi</i>	Ernest Daudet	Bedi Fıtrat	İstanbul	Arşak Garoyan Mat.	1326	247
<i>Sevda Kurbanları Yahud Hamiyetsiz Vicdan</i>	Ahmed Fahri		İstanbul	Mekteb-i Sanayi Mat.	1302	124
<i>Sevda Yahud Kuğu Nağmesi</i>	Georges Ohnet	Leskovikli Hayreddin	İstanbul	Artin Asaduryan Şirket-i Mürettibiye Mat.	1308	95
<i>Sevdanın Meyusiyeti Yahud İnkişaf-ı Esrar</i>	Alexandre Dumas père	Süleyman Nazif	İstanbul	İstepan Mat.	1308	143
<i>Sevda-yı Medfun Yahud Safahat-ı İstibdad</i>	H. REMZİ		İstanbul	Uhuvvet Mat.	1327	72
<i>Seyyat-ı Sabıkamız Yahud Eski Hicranlar</i>	D. Cemil		İstanbul	Matbaa-i Artin Asaduryan ve Mahdumları	1325	72
<i>Sezarın Yahud İspirtizma ile Atisi Keşf Edilen Bir Kadının Sergüzeşti</i>	Alexandre Dumas fils	Adil Nami	İstanbul	Arşak Garoyan Mat.	1326	144
<i>Sultan Beyazıt-ı Sani Yahud Elvah-ı Zafer</i>	Mehmed Celal		İstanbul	Kasbar Mat.	1308	32
<i>Sultan Mehmed-i Salis Yahud Fatih-i Şehir</i>	Mehmed Celal		İstanbul	Kasbar Mat.	1308	31
<i>Sultan Osman Gazi Yahud Bir Şeyyad-ı Hümayün-i Baht</i>	Mehmed Celal		İstanbul	Kasbar Mat.	1308	64
<i>Sultan Selim-i Sani Yahud Muzafferiyat</i>	Mehmet Celal		İstanbul	Kasbar Mat.	1310	25
<i>Sükut Yahud Cezayı Mel'anet</i>	Yusuf Niyazi		İstanbul	Uhuvvet Mat.	1327	48
<i>Sünbilistan Yahud Kıraat-ı Farisi</i>	Ali Naima		İstanbul	Artin Asaduryan Şirket-i Mürettibiye	69	1308
<i>Şaban-ı Vatan Yahud Hürriyet kahramanları Enver Ve Niyazi Beylerin ve Sattar Han'ın Vatan Uğrunda Fedakarlıkı</i>	Ali Asgar		İstanbul			1
<i>Şark Güneşi Yahud Bir Türk ile Bir İngiliz Kızının İzdıvacı</i>	Zeki Beyzade Ahmed Hilmi		İstanbul	Karabet Mat.	1337	326
<i>Şatoda Bir Facia Yahud Sefaleti Müteakib Saadet</i>	İbnişşaki Hünü		İstanbul	İstepan Mat.	1308	72
<i>Şehitlerin sesleri Yahud Askerin Büyük Duygusu</i>	H. Cemal		İstanbul	Yeni osmanlı Mat. ve Kütüphanesi	1332	30
<i>Şöhrete Muhabbet Ne Harabiyet Yahud Tasvir-i İtaaat</i>	Y. Nuri		İstanbul	Ceride-i Askeriye Mat.	1298	156
<i>Tabsıra Yahud Adana Tamaşası</i>	Hüseyin Hayri		Adana	Adana Vilayeti Mat.		24
<i>Tahkire Mukabele Yahud Cinayet Setr Olunur Mu?</i>	Mehmet Seyfi		İstanbul	İstepan Mat.	1308	43
<i>Taklib-i Elfaz Yahud Mebadi-i İstikak</i>	İbnürreşat		İstanbul	Mihran Mat.	1304	78
<i>Tarihçe-i İnkılab Yahud Çerkes Hasan'ın Tercüme-i Hali</i>						15
<i>Tebessüm Yahud Güzel Eğlence</i>	Mahmut Şakir		İstanbul	Mekteb-i Sanayi Mat.	1299	
<i>Tecrübe-i Kalem Yahud Anibal</i>	Mehmed Ziver		İstanbul	Mahmud Bey Mat.	1303	80

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/1 Winter 2008

<i>Tek Göz Yahud Felaketzede İki Öksüzün Mes'udiyeti</i>	A-M.V		İstanbul	Matbaa-i Şirket-i Mürettebiye	1308	112
<i>Tenbellik Yahud Gayrete Teşvik</i>	A.Nuri		İstanbul	Karabet ve Kasbar Mat.	1304	40
<i>Tesadüf-i Acibe ve Hikaye-i Garibe Yahud 3 Sergüzeşt</i>	Ahmet Rifat		İstanbul	Şeyh Yahya Efendi Mat.	1292	57
<i>Tezer Yahud Melik Abdurrahmani-i Salis</i>	Abdulahak Hamit Tarhan		İstanbul	Mihran Mat.	1297	127
<i>Tuhaf Bir Ressam Yahud Kambur Baronun Damadı</i>	M.Oskar	S. Memduh	İstanbul	Mahmud Bey Mat.	1307	36
<i>Tuna Yahud zafer</i>	Mehmet Sadettin				1290	98
<i>Üç mü Bir mi? Yahud Hristiyanların Salus-i Şerifi</i>	Ohannes Kirkoryan		İstanbul	Müşterek'ül Menfaa Osmanlı Şirketi Mat.	1329	32
<i>Ümid Yahud BirKatilin Akibeti</i>	Reşat		İstanbul	Kasbar Mat.	1307	44
<i>Validelere Rehber Yahud Hiş-ı Sıhha-i Etfâl</i>	Menlas Sotiri		İstanbul	Kasbar Mat.	1310	104
<i>Vatan Yahud Silistre</i>	namık kemal		İstanbul		1289	169
<i>Vatan-ı Mukaddes Yahud Memalik-i Osmaniye Coğrafyası</i>	Behram Münir		İstanbul	Mürettibin-i Osmaniye Mat.	160	1328
<i>Vaveyla-ı Peder Yahud Evlad Acısı</i>	Ziya		İstanbul	Keteon Mat.	1330	65
<i>Volter (Voltaire) 20 Yaşında Yahud İlk Muşakası</i>	Ahmet Mithat		İstanbul	Tercüman-ı Hakikat Mat.	1301	64
<i>Vuslat Yahud Süreksiz Sevinç</i>	Recaizade Mahmut Ekrem		İstanbul	Şark Mat.	1291	120
<i>Yadigar-ı Edebiye Yahud Mehcur-i Aşk</i>	Fatma		İstanbul	Mürettibin-i Osmaniye Mat.	1328	28
<i>Yaldızlı Kitap Yahud Mahzun Bir Kadın</i>	Ali Muzaffer		İstanbul	Yuvanaki Panayotidis Mat.	1314	15
<i>Yavuz SultanSelim-i Evvel Yahud Afıtab-ı Safvet</i>	Mehmet Celal		İstanbul	Kasbar Mat.	1308	24
<i>Yazı Hocası Yahud Meşk Mecmuası</i>	Hüseyin Hüsnü		İstanbul	Mahmud Bey Mat.	1435	
<i>YeniKafa Yahud Kuru Kafa</i>						13
<i>Yeni Medhal-i Kıraat Yahud Esmâ-l Eşya</i>	Ebülcezmi		İstanbul	Artin Asaduryan ve Mahdumları Mat.	1330	64
<i>Yeni Medhal-i Kıraat Yahud Esmâ-l Eşya 3. Kısım</i>	Ebülcezmi		İstanbul	Artin Asaduryan ve Mahdumları Mat.	1328	93
<i>Yeni Medhal-i Kıraat Yahud Esmâ-l Eşya 1. Kısım</i>	Ebül Cezmi		İstanbul	A. Asaduryan Ve Mahdumları Mat.		32
<i>Ye's Yahud Bir Cürm-i Meşhûd</i>	Mustafa Raşid		İstanbul	Mihran Mat.	1303	71
<i>Yıldırım Sultan Bayezid-i Evvel Yahud Bir Cihangir</i>	Mehmet Celal		İstanbul	Kasbar Mat.	1308	37
<i>Zavallı Delikanlı Yahud Gaddar Pederin Müşfik Zevcesi</i>	Tedori Akıllıoğlu		İstanbul	Asya Mat.	1326	78
<i>Zavallı Jilber Yahud Bir Mahkûmun Zevcesi</i>	Mehmet Şakir		İstanbul	Ahter Mat.	1307	47

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 3/1 Winter 2008